

AAR-001-001238

Seat No. _____

B. A. (CBCS) (Sem. II) Examination

April / May – 2016

Sanskrit : Paper-IV

(Gadhya Kavya) (Core)

(Old Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001238

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના/Instructions :

- (૧) દરેક પ્રશ્નોના જવાબો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના રહેશે.
- (1) Write answer of all question in main answer sheet.
- (૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.
- (2) Figures to the right indicate marks.

૧	નીચે આપેલા પ્રશ્નોના યોગ્ય જવાબ આપો :	૨૦
1	Give the right answer for every questions :	20
	(૧) 'દશકુમારચરિતમ્' નું કથાવસ્તુ કેવું છે ?	
	(1) Which kind of story of દશકુમારચરિતમ્ ?	
	(A) પૌરાણિક	(B) કવિકલ્પિત
	(C) સામાજિક	(D) ઐતિહાસિક
	(૨) સંસ્કૃત ગદ્યનું પ્રાચીનતમ સ્વરૂપ કયું છે ?	
	(2) Which is the ancient form of Sanskrit prose ?	
	(A) શાસ્ત્રીયગદ્ય:	(B) પૌરાણિકગદ્ય:
	(C) વૈદિકગદ્ય:	(D) સાહિત્યિકગદ્ય:
	(૩) દશકુમારચરિતમ્નો મુખ્ય રસ કયો છે ?	
	(3) Which is the main Rasa of દશકુમારચરિતમ્ ?	
	(A) વીર:	(B) શૃંગાર:
	(C) હાસ્ય	(D) બીભત્સ
	(૪) દશકુમારચરિતમ્ના છઠ્ઠા ઉચ્છવાસનું નામ શું છે ?	
	(4) What is the name of ષષ્ઠ ઉચ્છવાસ: of દશકુમારચરિતમ્ ?	
	(A) મિત્રગુપ્તચરિતમ્	(B) નિમ્બવતીવૃતાતમ્
	(C) વિશ્રુતચરિતમ્	(D) રાજવાહનચરિતમ્

- (5) किं क्रूरम् ?
 (A) काल (B) स्त्रीहृदयम्
 (C) राजा (D) दैव
- (६) यवनोना मुप्य नाविकनुं नाम शुं छे ?
 (6) Name the main 'Navik' of the 'Yavan' ?
 (A) भीमधन्वा (B) धनक
 (C) रामेषु (D) धान्यक
- (७) 'किमियं लक्ष्मीः ? नहि नहि ।' आ वाक्य कोश बोदे छे ?
 (7) 'किमियं लक्ष्मीः ? नहि नहि ।' Who spoke this sentence ?
 (A) मित्रगुप्त (B) भीमधन्वा
 (C) कलहकंटक (D) राजवाहन
- (८) मित्रगुप्त कोने शोधवा भ्रमण करे छे ?
 (8) For whom मित्रगुप्त travell ?
 (A) ब्रह्मराक्षस (B) राजवाहन
 (C) कोशदास (D) कन्दुकावती
- (9) कविर्दण्डी कविर्दण्डी कविर्दण्डी न _____ ।
 (A) विषयः (B) अन्यः
 (C) आशयः (D) संशयः
- (१०) गोमिनी केवी स्त्री छे ?
 (10) Which kind of lady 'गोमिनी' is ?
 (A) क्रूर (Cruel)
 (B) पतिप्रता (Faithful to husband)
 (C) आदर्श गृहिणी (Model Housewife)
 (D) मुग्धा
- (११) यवनोने कोश डरावे छे ?
 (11) Who defeated 'यवन' ?
 (A) मित्रगुप्त (B) भीमधन्वा
 (C) तुंगधन्वा (D) ब्रह्मराक्षस
- (१२) 'नितम्बवती' कोनी पत्नी छे ?
 (12) 'नितम्बवती' is whose wife ?
 (A) मित्रगुप्त (B) गृहगुप्त
 (C) भीमधन्वा (D) अनंतकीर्ति
- (१३) ब्रह्मराक्षस मित्रगुप्तने केटला प्रश्न पूछे छे ?
 (13) How many questions were asked by ब्रह्मराक्षस to मित्रगुप्त ?
 (A) 02 (B) 03
 (C) 05 (D) 04

- (૧૪) ધૂમિની કોને કુવામાં ફેંકી દે છે ?
 (14) Whom does throw ધૂમિની in well ?
 (A) ધનક (B) ધાન્યક
 (C) ધન્યક (D) મિત્રગુપ્ત
- (૧૫) કોશદાસની પ્રેમિકા કોણ હતી ?
 (15) Who is lover of કોશદાસ ?
 (A) કન્દુકાવતી (B) ચન્દ્રસેના
 (C) રત્નવતી (D) ધૂમિની
- (૧૬) કંદુકાવતી કોના કરતાં શ્રેષ્ઠ છે ?
 (16) From whom કંદુકાવતી is better ?
 (A) લક્ષ્મી (B) રત્નવતી
 (C) ચન્દ્રસેના (D) ધૂમિની
- (૧૭) 'નિતંબવતી' ક્યાં નગરમાં રહેતી હતી ?
 (17) In which city 'નિતંબવતી' lived ?
 (A) કાશી (B) ઉજ્જૈન
 (C) મથુરા (D) કાંચી
- (૧૮) નિતંબવતીનું મૂળ નામ શું હતું ?
 (18) What the original name of નિતંબવતી ?
 (A) મધુમતી (B) કનકવતી
 (C) રત્નવતી (D) નિતંબવતી
- (૧૯) ચન્દ્રસેના કોણ છે ?
 (19) Who is ચન્દ્રસેના ?
 (A) કંદુકાવતીની બહેન (B) કંદુકાવતીની ધાત્રી
 (C) કંદુકાવતીની માતા (D) કંદુકાવતીની પાડોશી
- (૨૦) ગોમિની ક્યા અનાજમાંથી વિવિધ વાનગી બનાવે છે ?
 (20) From which grain ગોમિની make food varieties ?
 (A) ડાંગર – Paddy (B) ઘઉં – Wheat
 (C) જવ – Barley (D) મકાઈ – Corn

૨ દંડીના જીવન અને કવન વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપો. ૧૦

2 Write detail note on life and work of Dandin. 10

અથવા / OR

૨ દશકુમારચરિતસ્ય નારિપાત્રાણિ ।

૩ 'દશકુમારચરિતમ્' માં પ્રતિબિંબિત થતી સામાજિક પરિસ્થિતિ વર્ણવો. ૧૦

3 Describe the social position reflected in 'દશકુમારચરિતમ્'. 10

અથવા / OR

૩ બ્રહ્મરાક્ષસ – મિત્રગુપ્તયોઃ સંવાદઃ ।

- ४ (अ) नीचेना गधभंडोनुं भाषांतर करो : (कोईपक्ष बे) १०
4 (A) Translate following paragraph : (any two) 10

(१) अस्मिन्नेव च क्षणे किमपि नूपुरक्वणितमुपातिष्ठत् । आगता च काचिदङ्गना । दृष्टवैव स एनामुत्फुल्लदृष्टिरुत्थायोपगूढकण्ठश्च तथा तत्रैवोपाविशत् । अशंसच्च – “सैषा मे प्राणसमा यद्विरहो दहन इव दहति माम् । इदं च मे जीवितमपहरता राजपुत्रेण मृत्युनेव निरुष्मतां नीतः । न च शक्यामि राजसूनुरित्यमुष्मिन् पापमाचरितुम् । अतोऽनयात्मानं सुदृष्टं कारयित्वा त्यक्ष्यामि निष्प्रतिक्रियान्प्राणान्” इति ।

(२) इदमाकर्ण्य ब्रह्मराक्षसो मामपूजत् । अस्मिन्नेव क्षणे नातिप्रौढपुंनगागमुकुलस्थूलानि मूक्ताफलानि सह सलिलबिन्दु-भिरम्बरतलादपतन् । अहं तु किञ्चिदम् इत्युच्चक्षुरालोकयन्कमपि राक्षसं कांचिदङ्गनां विचेष्टमानगात्रीमाकर्षन्तमपश्यम् । ‘कथमपहरत्यकामामपि स्त्रियमनाचारो नैर्ऋतः’ इति गगनमनमन्दशक्तिरशस्त्रश्चातप्ये । स तु मत्संबन्धी ब्रह्मराक्षसः तिष्ठ तिष्ठ, पाप, क्वापहरसि ? इति भर्त्सयन्नुत्थाय राक्षसेन समसृज्यत ।

(३) धन्यकस्तु दत्तपश्चाद्बन्धो वध्यभूमिं नीयमानः सशेषत्वादायुषः ‘यो मया विकलीकृतोऽभिमतो भिक्षुः, स चेन्मे पापमाचक्षीत, युक्तो मे दण्डः इत्यदीनमधिकृतं जगाद । ‘को दोषः’ इत्युपनीय दर्शितेऽमुष्मिन्स विकलः पर्यश्रुः पादपतितस्तस्य साधोस्तत्सुकृतमसत्याश्च तस्यास्तथाभूतं दुश्चरितमार्यबुद्धिराचक्षे । कुपितेन राज्ञा विरूपितमुखी सा दुष्कृतकारिणी कृता श्वभ्यः पाचिका । कृतश्च धन्यकः प्रसादभूमिः ।

- (ब) पूर्वापर संदर्भ आपी समझवो : (कोईपक्ष बे) ६

- (B) Explain with reference of the context : (any two) 6

- (१) गृहिणः प्रियहिताय दारगुणाः ।
(२) चित्रेयं देवगतिः । अवसरेषु पुस्कलः पुरुषकारः ।
(३) तद् ब्रवीमि ‘कामो नाम संकल्पः’ इति ।
(४) एवं हि देवतासमादिष्टो विधिः ।

- ५ कोईपक्ष बे पर टूंकनींध लपो : १४

- 5 Write short notes on any two : 14

- (१) धूमिनीनुं पात्र
(1) Character of धूमिनी
(२) दशकुमारचरितम्नुं शीर्षक
(2) The title of दशकुमारचरितम्
(३) त्रयो दण्डप्रबन्धाश्च ।
(४) नितम्बवत्याः वृत्तान्तम् ।